

ЗОРНИЦА

ЕВАНГЕЛСКО
ПЕРИОДИЧЕСКО
СПИСАНІЕ.

ГОД. 5.

ЦАРИГРАДЪ, ІУЛІЙ 1869.

БРОЙ 7.

БЕЗСМЪРТНА-ТА КНИГА.

Статистика-та на литературж-тж въ разны-тѣ народы показва еднж забѣлж-жителнж смъртностъ въ книги-тѣ които ся издаватъ на свѣтъ.

Отъ 1000 книги 600 не плащатъ иждивеніе-то за напечатваніе-то си; 200 едвамъ доплащатъ; 100 даватъ малкж еднж печалбж, а твърдѣ малко сж тѣзи които даватъ нѣкоіж голѣмж печалбж.

Отъ тѣзи 1000 книги 650 сж забравени въ растояніе-то на еднж годинж, още 150 като минжтъ три години, и само 50 има за които можемъ да речемъ че живѣжтъ до 7 години слѣдъ появленіе-то си.

Отъ 50,000 книги печатаны въ седм-надесетий-тѣ вѣкѣ едвамъ 59 иматъ сега нѣкоіж честь и сж были прѣпечатаны.

Така и съ книги-тѣ издадени въ осм-надесетий-тѣ вѣкѣ. Отъ три хыляды години на самъ чловѣци-тѣ сж ся занимавали да списватъ книги, а пакъ има само до петстотинж списатели които сж могли да прѣтърпятъ испытъ-тъ на вѣкове-тѣ и да надвѣжтъ на забравяніе-то на чловѣка щото да внечататъ думы-тѣ си въ умове-тѣ на свѣтъ-тѣ.

Славолюбіе-то на млади списатели е станѣло поговорка. Всякж годинж има хыляды списатели който мечтайтъ че иматъ нѣщо да кажжтъ което свѣтъ-тѣ трѣба да слуша. Прѣбързватъ да печататъ съчиненія-та си и искатъ свѣтъ-тѣ да слуша прорицанія-та имъ; но голѣмый-тѣ свѣтъ кара пѣтъ-тѣ си безъ да дава ухо. Само една книга има за коіжто можемъ несумѣнно да подвѣрдимъ че е безсмъртна, и тя е Слово-то Бо-

жје, което “прѣбывае въ вѣкы.”

Каквж еднж удивителнж исторіѣ има тази книга? Какъ чудно ся е упазила, какъ славно ся е увѣичала съ почетъ отъ добры-тѣ чловѣцы, и спасителны-тѣ ѣ думы какъ не изгладимо сж ся вкоренили въ сърдца-та имъ!

Единъ Іезуитинъ проповѣдникъ едно врѣме въ Англіѣж оплакваше оскудность-тѣ отъ святы-тѣ мощи въ Англіѣж. Въ Римъ имало таквизи кокали, таквизи главы и пр. Но тука въ Англіѣж казвалъ той нѣма нищо. Единъ отъ слушатели-тѣ му отговорилъ: “Ный имамы”, рекълъ той, “отъ най добры-тѣ мощи и святы остатцы. Първо-то обѣщаніе което ся е дало за да утѣши сърдце-то на чловѣка туй обѣщаніе имамы ный, ако и да нѣмамы кракъ-тѣ или пѣрстъ-тѣ на оногозъ комуто е было дадено. Ако и да нѣмамы парченце отъ Давидовж-тж кытарж, то имамы сладкы-тѣ пѣсни които Давидъ е пѣялъ. Ако не можемъ да покажемъ трѣпъ-тѣ който бодеше въ плѣтъ-тж на Св. Павла, имамы обаче това сжщо утѣшеніе което пріе той, “Моя-та благодать ще бѣде довольно за тебе.” Имамъ стрѣлж тж която го пронизала съсъ “Савле, Савле, защо мя гонишь” и пр.? Имамъ и цѣръ-тѣ който исцѣри ранено-то негово сърдце, “Азъ съмъ Исусъ.” Наистинж който има Слово-то Божіе има едно съкровище което е по многоцѣнно отъ всичкы-тѣ свѣтовны богатства.

Толкози много и разнообразны сж нападанія-та чрѣзъ които непріатели-тѣ на тѣзи книгж сж ся мжчили да ѣ одолѣжжтъ щото упазваніе-то ѣ въ тѣзи обстоятелства дава едно необоримо дока-

зателство че една Божественна сила е която ѝ упаци ненарушенъ до днесъ. Нѣма друга книга да е прѣтърпѣла толкози нападанія и да е побѣждавала толкозь славно.

Тѣзи списанія днесъ сѣ живы, прѣсны и насладителны както въ начало-то, и влияніе-то на тѣзи списанія по свѣтъ-тъ е по силно днесъ отъ колкото е бывало въ другъ нѣкой періодъ отъ исторіѣ-тѣ. Отъ какъ сѣ ся най напѣдѣтъ тѣ дали на свѣтъ-тъ крѣпки царства сѣ вѣставали и сѣ ся разсыпали, родъ подиръ родъ е дохождалъ и отхождалъ, промѣненія, боеве, революціи и разоренія сѣ обливали свѣтъ-тъ съ кръвъ; но между всички тѣзи вѣлненія, *Библия-та*, тойзи *тверде*ль на вѣрѣ-тѣ ни стои недокачена и нерастѣйна. Папы и калугери сѣ търсили да ѣ отмahnѣтъ или да замѣстятъ съ свои-тѣ басни нейны-тѣ живодателны думы. Каквото е могла наука-та да открие, краснорѣчіе-то да приведе, и хитрость-та и коварство-то да измыслятъ извадиѣхъ и хвърлиѣхъ противъ тѣзи книгѣ.

Противници-тѣ сѣ прѣдирили вѣтрѣшности-тѣ на земѣ-тѣ, и сѣ испытвали звѣзды-тѣ на небе-то, дано намѣрятъ нѣкое доказателство противъ Библиѣ-тѣ. Но всичко было напраздно. А на другѣ-тѣ странѣ нейни-тѣ защитници съ хыляды сѣ прѣдпочели мученическѣ смърть нежели да ся отречѣтъ отъ неѣхъ. Между всички тѣзи огненны испытѣ Библия-та, както *горяща-та кхтина* коѣто видѣ Моисей, стои неповрѣдена.

Злоба-та ярость на Антиоха, Деція и Диоклитіана, както искусни-тѣ доводи на Целсія и на Порфирія противъ Слово-то Божіе не можехъ да го съборѣтъ. Въ по новы-тѣ вѣремена, философія-та на Хобза, сумнѣнія-та на Бейла хитрость-та на Хюмъ, ученіе-то на Гиббона, присмѣхы-тѣ на Пейна, и на Волтера и Руссо не можахъ да опровергаѣтъ нито единъ рѣчь на Израилевыѣ пророцы или на Галилейскы-тѣ рыба-ри. Както ковчегъ-тъ Ноевъ, подпиранъ и покриванъ отъ невидимъ-тѣ ражѣ на Всесилнаго Бога, Библия-та безопасно ся е носила върхъ волны-тѣ на онзи потопъ на вѣкове-тѣ, коѣто потопява и истрѣбва чело-вѣка и всички-тѣ чело-вѣчески дѣла.

Поченѣта въ Арабскѣ-тѣ пустыни прѣди додѣ не бѣ пѣлъ Омиръ, и свършена

петнадесетъ вѣкове послѣ на единъ островъ въ Егейско-то море, Библия-та е слѣзла до насъ отъ онѣзи далечны древно-сти безъ никаквѣ поврѣдѣ. Забѣ-тъ на вѣме-то коѣто всичко друго пояжда неѣхъ не може да пояде “Трѣва-та овѣхнува и цвѣтъ-тъ ѣ отпада, но Слово-то Божіе прѣбывае въ вѣкъ.”

ЛѢЖА-ТА ОСТАВА.

Едно малко дѣте, на което работа-та была да продава вѣстници по улицы-тѣ, както има обычай да продаватъ по голѣмы-тѣ градове. За да продаде вѣстници-тѣ коѣто имало употрѣбило лѣжа. Това ся расчуло, и слѣдующѣ-тѣ недѣли станало прѣдметъ на говореніе въ недѣлно-то училище, въ което много таквыѣ дѣца отивали.

«Кой отъ васъ бы искалъ да излѣже за да спечели десетъ пары?» попытала учителка-та.

Всичкы мѣлкнули.

«Кой бы искалъ да излѣже за двадесетъ?» повторила тя, — «или за единъ бешлѣкъ, или за хылядо бешлѣка?»

Едно отъ дѣца-та като чуло хылядо-то бешлѣка размышлявало че съ хылядо бешлѣка могло бы да свѣрши много работы, както н. п. да прѣстане да ся скыта по улицы-тѣ и да продава вѣстници, да направи нужно-то промышленіе заради прѣхранѣ-тѣ си за много вѣме, да си купи много дрехы добры и да направи и други много работы; но прѣди да рѣши да каже мнѣніе-то си, друго дѣте прѣдварило и рекло, “Не! — нито за хылядо бешлѣка бы излѣгалъ азъ.”

А защо? попытала учителка-та.

“Защото, като иждивѣхъ пары-тѣ и нѣща-та що бы купилъ съ пары-тѣ, нѣма да ми остане друго нѣщо освѣнъ лѣжѣ-тѣ.”

Само добры-тѣ и лоши-тѣ дѣнія ны послѣдуютъ въ другы-тѣ животы, авсичко друго оставямы на този свѣтъ. Душа-та е по скѣпа отъ хылядо-то бешлѣка, по скѣпа е отъ всичко нѣщо или отъ всички-тѣ нѣща наедно — по скѣпа отъ всичкы-тѣ свѣтъ. Като е тѣй, по добрѣ е за насъ да ги загубимъ, а не да загубимъ душѣ-тѣ си. Понеже казва Господъ нашъ, “Що ся ползува чело-вѣкъ ако придобые всичкы-тѣ свѣтъ а душѣ-тѣ си изгуби? или какво ще даде чело-вѣкъ за размѣнъ на душѣ-тѣ си?”

СПОСОБНОСТЬ-ТА НА ЧЕЛОВѢКА.

Человѣкъ ся създаде по образъ и подобіе Божіе. Тѣзи рѣчи на друго мѣсто Св. Писаніе изяснява, человѣкъ има въ себе си безсмъртенъ духъ, и е поставенъ отъ Бога господарь на безсловесны-тъ животны. Душа-та му ся просвѣщава отъ словесность-тъ, щото може да тури въ дѣйствіе всички-тъ си высоки дарованія които му е Богъ даровалъ. Способенъ е да приима бескрайны умственны обдѣланія и развитія, и може да ги прѣдаде на потомцы-тъ си, и всички-тъ улучшения на уставы-тъ и обычаи-тъ, всички-тъ изобрѣтенія и стърпянія въ художества-та и науки-тъ. Може да облѣче мысли-тъ си съ языкъ, и говореніе-то му е способно да приима бескрайны разнообразія и разности.

Буквы-тъ съ други-тъ знаци за писаніе, не само му даватъ бескрайно пространство за придобиваніе на знанія, но производятъ и хитрость за смѣтнуваніе подобно потрѣбно за намѣренія-та на смѣтки-тъ както съ аритметическы-тъ алгебрическы-тъ знаци и логаритми-тъ въ математическы-тъ наукъ.

Най вече може да ся бои, да обыча и да ся клая на Създателя си, и да приема просвѣщеніе-то на Духа Божія. Обдаренъ е съ нравственны силы които го подсищатъ и канятъ къмъ добродѣтель и славъ, и въ бѣдъщій-тъ и вѣчный-тъ свѣтъ дѣженъ е да даде на смѣлкы-тъ на всяко тѣло смѣтка за дѣла-та си. Има обаче особно разглеждане въ наръждане-то и направж-тъ на человѣческый-тъ родъ, за който ся изыскува тукъ особно да ся помене. Отъ всички-тъ създанія Божии, които знаемъ, человѣкъ е най много изложенъ да промѣнява състояніе-то си и да е способенъ да приема измѣненія които ся спосрѣщатъ съ характеръ-тъ и дѣянія-та му; а съразмѣрно съ намѣреніе-то на умственны-тъ и нравственны-тъ силы е и искусство-то на дѣйствіе-то и на разности-тъ на начинъ-тъ на животъ-тъ му. Особенъ законъ на естество-то му е че една година на живѣяніе-то му трѣба да е като прѣдуготовително стѣпало за слѣдующы-тъ. Отъ прѣдупазително и чинно младенчество зависи здравъ и благополученъ дѣтинскый възрастъ, — а отъ него добръ управянь и възпитуванъ зависи

крѣпость-та и якость-та на юношескый-тъ възрастъ, а отъ крѣпость-тъ и якость-тъ зависи потрѣбность-та и доброто състояніе на мжжкый възрастъ, и слѣдъ това почивка и тишина въ старческый възрастъ. А прѣди всичко чрѣзъ милость-тъ и благодать-тъ Божію, въ Господа Христа, настоящій-тъ животъ добръ прѣминятъ е пъть-тъ който завожда на мѣсто-то което е отъ всичко най свято, и е приготвяніе за небесны-тъ славъ и блаженство.

ИНДИЙЧЕ ДѢТЕ.

Едно внимателно дѣте идолопоклонче, коего ходило често въ едно отъ училищата на миссіонеры-тъ, пѣтувало единъ день съ одного человѣка, който щѣлъ да вардинивя-та си отъ нощны-тъ нападенія на слонове-тъ които много обичатъ да ядѣтъ папуръ-тъ (кукурузъ).

Първо человѣкъ-тъ лѣгналъ да спи, и заповѣдалъ на дѣте-то да пази, и кога-то види слонове-тъ че идѣтъ, да го разбуди; а като дошелъ редъ на дѣте-то да си лѣгне, человѣкъ-тъ съ едно зачудваніе го сапикасалъ че коленичило, скърстило рацѣ-тъ си и произносило нѣкаквы рѣчи, които той не разбираше. Слѣдующій-тъ день отишелъ въ училище-то, дѣто ходило дѣте-то, и отъ нѣкои рѣчи които помнилъ далъ на учитель-тъ да разумѣе, че дѣте-то рекло, прѣди да си лѣгне, "Огче нашъ," що бѣше прѣди малко научило.

Колко дѣца и момичета въ Българію си лѣгатъ не само безъ молитвъ, но ни да помислятъ че има Небесенъ Баща, който ги е пазилъ и хранилъ прѣзъ тойзи день! Ный ся надѣмъ че нѣкой отъ малкы-тъ наши читатели не ще да прѣзри за напрѣдъ тѣзи своѣхъ священны и важны дѣлность всякъ заранъ и вечеръ. —

Има едно дърво което е отъ родъ-тъ на хлѣбоплодны-тъ но различа по видъ-тъ си отъ него, защото плодъ-тъ на оную прилича на пѣпишъ на който всяка-та вѣтрешность е като пелте; а плодъ-тъ на това прилича повече на папуръ (мамулъ) и е пълнъ съ съ стѣме едро колкото кастани, което съдържава въ себе си единъ мозъкъ и ся яде или варено или печено.

Това дърво расте въ Индію и въ други топлы страны.

ВЪЛЦИ-ТЪ.

На млади-тъ ни читатели които сж въ Българіѣ не трѣба да ся описва вълк-тъ. Нѣма никой който да не е видѣлъ по-не кожж-тъ му въ кожусы-тъ, които носятъ зимѣ жители-тъ по тѣзи страны.

Но ако и да ся намиратъ вълци въ Българіѣ, тѣ не правятъ онѣзи поврѣдѣ койжто правятъ въ други мѣста. Въ нѣкои страны въ Россіѣ и въ Сѣвернѣ Пруссіѣ, дѣто зима-та трае много врѣме, и дѣто много мѣсеци наредъ земя-та е покрита съ снѣгъ, вълци-тъ ставатъ много страшни. Четы отъ огладили вълци излизатъ отъ горы-тъ та дохождатъ близу при градове-тъ или села-та, и нападатъ врѣзъ коніе-тъ и говеда-та даже и врѣзъ чловѣцы-тъ които ся намиратъ вѣнъ отъ оградѣ-тъ.

По нѣкогашъ тѣзи четы оя съставятъ отъ толкози много вълци щото единъ чловѣкъ и съ най-добры-тъ оружія да е

не може никакъ да устои на срещѣ имъ. Твърдѣ много чловѣци които сж ся на-дѣвали на револверы-тъ или пушкы-тъ си сж падали жертва на остры-тъ зѣбы на тѣзи кръвожаждущы звѣрове.

Въ картинкѣ-тъ виждате какъ вълци-тъ сж нападили врѣзъ пѣтници-тъ които пѣтуватъ въ Россіѣ съ шайнѣ. Колко е страшна тази бытва! Уплашени-тъ пѣтници припускатъ коніе-тъ си и гы каратъ да бѣгатъ за животъ, съ съ всичкѣ-тъ силѣ що иматъ. Ако ся случи нѣщо, та ся спрѣтъ шайна-та, или ако падне единъ отъ коніе-тъ изгубени сж всички! Въ таквоя едно подвизаваніе струва ся на единъ чловѣкъ като че прѣминува години врѣме въ единъ четвъртъ часъ.

Въ обыкновенны-тъ зимы вълци-тъ които сж въ Българіѣ не сж толкозъ много и не могатъ да съставятъ четы за нападаніе освѣтъ въ врѣме на лутници-тъ имъ

които и тѣ не бивать толкозѣ чести и опасны, но въ тежки нѣкои зимы кога ся случи да замръзне Дунавъ, тогазѣ много вълцы гонены отъ гладъ-тѣ минуваѣтъ по ледъ-тѣ отъ кѣмъ Влашко и правяѣтъ голѣмы пакости, отъ дѣто поминхѣтъ прѣзѣ гжеты-тѣ села на Българіѣхъ, и не даромъ ся вижда да е останѣла у народъ-тѣ пословица-та « Пази Боже отъ *Влашки вълци* и отъ Бѣломорскы гърцы. »

Между много-то расказы що смы чували за пакости-тѣ и повреди-тѣ отъ тѣзи вълцы ний ще прикажемъ на читатели-тѣ си за едно събытіе което чухмы отъ единъ достовѣренъ чловѣкъ. То станѣло прѣди 21 години.

Момѣкъ нѣкой си отъ Пиперково, село не много далечъ отъ познато-то на пѣтници-тѣ изъ Русчукъ за Търново голѣмо село Бѣла, като му была пристанѣла нѣкоя мома отъ това послѣдното село, той ѣхъ повежда еднѣ ноцъ да ѣхъ заведе у дома си. На пѣть-тѣ гы сполетваѣтъ, споредъ както казвали момѣкъ-тѣ и момата, петь шесть вълка, и тѣ немали освѣнь мома-та еднѣ слабѣ тоягѣ, а момѣкъ-тѣ единъ Габровскы ножъ отъ срѣднѣхъ голѣминѣхъ. Сърдченый-тѣ момѣкъ по виеніе-то на вълцы-тѣ можѣлъ да прѣдвиди опасность-тѣ за туй и прѣбързалъ да търси спасеніе въ вѣзлѣзваніе-то на нѣкое дърво, но едва що пристига мома-та съ помощъ-тѣ му да ся вѣскачи на дървото и вълцы-тѣ нападѣтъ на него. На момѣкъ-тѣ не оставало освѣнь да даде грѣбъ на дърво-то, и съ ножъ-тѣ да ся брани до колко-то може. Отчаянно-то му положеніе, листькъ-тѣ на момѣкъ-тѣ давали му сърдце и силѣ и въ нападеніе-то на вълцы-тѣ врѣзъ него той сполучилъ съ ножъ-тѣ си да свали единъ отъ тѣхъ, което причинило едно минутно срававаніе на вълцы-тѣ помежду имъ, но произвело испослѣ по-жестоко нападеніе отъ тѣхнѣ странѣхъ, срѣщу което безстрашливый-тѣ момѣкъ едвамъ можѣлъ да устои, като съсѣкълъ още единъ отъ вълцы-тѣ и ранилъ другы-тѣ които были принудены най-послѣ да го оставяѣтъ, но не безъ бѣлѣзы и на свое-то юначество. Момѣкъ-тѣ който на утринъ-тѣ ся върнѣлъ въ Бѣла да ся цѣри, ималъ силны одраскаванія по лицето си, и бѣлѣзы отъ остры забы на лѣвѣж-тѣ си рѣжѣ, но не были толкозѣ опасны отъ които и скоро оздравяѣлъ.

ДОБРЪ СЫНЪ.

Добръ сынъ прави онуй що може да направи родители-тѣ му благополучны. Ако сѣ сиромаси старае ся да намѣри работѣхъ чрѣзъ които да може да гы улѣкчава въ нужды-тѣ имъ. Ако е единокроденъ, а майка му вдовица старае ся всякакъ за да ѣхъ утѣшава и улѣкчава.

Добръ сынъ почита родители-тѣ си, и не само гы слуша кога е при тѣхъ, но помни поученія-та имъ и кога не е при тѣхъ и далечъ отъ тѣхъ.

Добръ сынъ, ако има братія и сестры дава на тѣхъ добръ примѣръ. Ако гы гледа че струваѣтъ безчиніе, той кротко и съ добръ начинъ гы увѣщава. Ако ли има нѣкое лошо навыкновеніе, оставя лошо-то навыкновеніе заради любовь-тѣхъ на родители-тѣ си. Ако гледа лошы навыкновенія въ братія-та си, съ добро-то си докарваніе дава имъ добръ примѣръ. Още по улицы-тѣ, въ училище-то, въ черквѣхъ-тѣхъ и у дома има на умъ-тѣ си че примѣръ-тѣ му може да води другы кѣмъ добро-то или зло-то, за туй ся труди да е добръ.

Добръ сынъ не ся кльне, не лѣже, нито употрѣбава неприличны рѣчи. Докарва ся кѣмъ по горны-тѣ си съ ночитаніе; и ако е въ слугуваніе при нѣкого, става примѣръ на покорность кѣмъ господарь-тѣхъ си, и е внимателенъ въ работѣхъ-тѣхъ си. Ако учи въ училище, покорява ся на учителя си, отива въ училище-то чинно и съ врѣме и обхожда ся благочинно и прилично въ врѣме-то на прѣдаваніе-то.

Добръ сынъ е чистъ и въ тѣло-то и въ дрехы-тѣ, бѣга отъ лошы другарства и отъ лошы мѣста, и съ прилежаніе изпълнява вѣроисповѣдателны-тѣ си длѣжности, и прочита Свято-то Писаніе и ся моли, и слуша въ черквѣхъ-тѣхъ проповѣдѣтъ на Слово-то Божіе.

— Живѣяло прѣди малко въ нѣкой градъ на Новѣ Англіѣхъ въ Сѣвернѣхъ Америкѣхъ едно момиче слѣпо, глухо и нѣмо, което имало още и деснѣхъ-тѣхъ си рѣжѣ разслабенѣхъ (дамаліѣхъ); но онуй момиче могло да научи да пише и да чете, да шіе и да различава шарове-тѣхъ само съ пипаніе-то на лѣвѣж-тѣхъ си рѣжѣ. Каквы чудны работы не извършва търпѣніе-то и постоянство-то на чловѣка като е съдружено съ Христіанскѣхъ любовь!

ЗА НАВЫКНОВЕНІЕ-ТО НА ЧЕЛОВѢКА.

Колко важенъ е законъ-тъ на навикновеніе-то споредъ който всяко тѣлесно или умствено навикновеніе става по лесно съ повтореніе; съ други рѣчи, искусство и склонность къмъ каквѣ годѣ работѣ тѣлеснѣ или умственѣ образувать ся въ насъ съ често повтаряніе или всегдашно.

Тойзи е законъ-тъ съ който ставамы способни да ся присвоявамы полека лека съсъ всяко промѣненіе на наше-то състояніе — да ставамы прилични къмъ общы-тѣ намѣренія на животъ-тъ и къмъ особны-тѣ длѣжности на наше-то званіе — да турямы въ умъ-тъ си знанія — да образувамы поведеніе-то си, и съ Божіѣ помощъ да улучшавамы и управамы нравы-тѣ и расположенія-та си.

Най послѣ тойзи законъ, чрѣзъ вліяніе-то на Святаго Духа, прилѣпява ся въ високо-то му намѣреніе съ освященіе, чрѣзъ което вѣрна и покорна душа ся очисти съвършенно отъ грѣхъ-тъ и ся приготвя за по святъ свѣтъ. Колко, напротивъ, е трепетно да ся смыслъ нѣкой, че тази сила на навикновеніе-то може да земе единъ съвѣсъмъ зълъ образъ и да работи съ дѣятельность склонна къмъ зло-то.

Защо повтаряны работы ставать по лесны то е въпросъ който не принадлежи на знанія-та които не сѣ чисто естествены, и е, както казахмы, Божественно распоряждане, и като законъ-тъ на тежинѣтъ не може да ся истлѣкува иначе, освѣнъ да ся отнесе направо на волѣтъ му.

Главно-то намѣреніе наше е да испытамы станжло-то — да издиримъ дѣятельны-тѣ слѣдствія на този законъ и образъ-тъ споредъ който дѣйствува — да откриемъ опасности-тѣ които го поврѣждатъ, и да покажемъ какъ може най добръ да ся употрѣби за наше-то истинно доброденствіе въ настоящій-тъ и бѣдѣщій-тъ свѣтъ.

Много отъ навикновенія-та, които челоуѣци-тѣ иматъ обычай да образувать, дѣйствовать въ едно врѣме върхъ тѣло-то и умъ-тъ. Любопытенъ примѣръ на това нѣщо ни дава художество-то на гледаніе-то, което показва, че не само тѣлесны, но и умственны дѣланія могатъ отъ малко навикновеніе да отивать безъ да ги усѣщамы ный.

Общо отдавамы слѣдствіе-то отъ гледаніе-то на силѣ-тъ отъ жилѣ-тъ на зрѣніе-то, съ помощъ-тъ отъ вѣнны-тѣ орждія на око-то; но да видимъ прѣдметы-тѣ вещественно както сѣ, сирѣчь да различавамы съ гледаніе-то истинны-тѣ имъ величинѣ, относително-то имъ положеніе и сравнително-то имъ отстояніе трѣба да направимъ обученіе въ това т. е. трѣба да придобиемъ това навикновеніе, и придобивамы го полека лека безъ да усѣщамы.

Онуи шо казахмы за око-то и за гледаніе-то, съобразува ся и съ всяко дѣяніе на умъ-тъ и на разсѣжденіе-то. То наистинѣ, да размышлява нѣкой и да разсѣждава е слѣдствіе на продължително повтаряніе и на дългъ опытъ. Какво бескрайно число отъ прѣдметы на разны величины и начертанія обима око-то ни, които ный имамы обычай да гледамы съ едно просто дѣйствіе на гледаніето! но метафизици-тѣ ни казвать, че всички тѣзи прѣдметы глѣдамы ный не заведнажъ, но наредъ и че видѣ-тъ на всяко усѣщателно нѣщо ся прѣдставя отъ едно лично макаръ че непознато стараніе на умъ-тъ и на волѣ-тъ.

Това мнѣніе нѣкои разумѣвать като за чисто подложно, но то ся подкрѣпьява не малко отъ соразмѣрность-тъ на други челоуѣчески дѣянія, споредъ които силы-тѣ на умъ-тъ и орждія-та на тѣло-то, — и двѣтъ подъ вліяніе-то на навикновеніе-то, — работять купно съ прѣвсходящъ скоростъ.

Единъ служителъ въ банкѣ (сарафскій дуканъ), навикна въ прилага дългы редове отъ числа, употрѣбява съвърменно очи-тъ, рѣцѣ-тъ и умъ-тъ въ тѣзи работѣ. Всички тѣзи съгласно дѣйствовать, като прѣхожда той изъ число въ число: а бързина-та го прави често да не усѣща работаніе-то.

Колко бърже нетрѣпливыи-тъ писмописецъ пълни писмо-то си което има да проводи на братъ или на любезенъ нѣкой свой пріятель! Колко рыбицы, жили и сухи жили съдѣйствуютъ въ тѣзи работѣ! Колко безчетны движенія на рѣжѣтъ, съ които той начѣртава буквы-тѣ, отъ които ся съдържава писмо-то му! и съ колко бързо искусство умъ-тъ и волята го съдружавать въ всякъ стѣпкъ на тѣзи работѣ! Сега всякой отъ насъ знае,

че всички тѣзи чудеса, и наистинѣ могатъ да ся нарекатъ чудеса, сѣ просто слѣдствие отъ навикновеніе.

Колкавъ потокъ отъ рѣчи излази изъ уста-та на прочитающій-тъ, на говорящій-тъ, на проповѣдующій или на прѣпирающійтъ ся! и колко малко или никакъ не бѣнувамы заради множество-то на жици-тъ (тънкитѣ жилки) въ языкъ-тъ, които дѣйствуватъ за да е языкъ-тъ въ непрѣсѣкноленно движеніе; или заради скоростъ-тъ на умъ-тъ която прѣдходи прѣдъ всички-тъ многообразны сплетенія на съчиненія-та на рѣчи-тъ!

Още що може да е по-любопытно отъ начинъ-тъ, спорядъ който подъ вліяніето на навикновеніе-то мысли-тъ ни и рѣчи-тъ ни ся съединяватъ и текатъ наедно въ едно цѣло съвършенство?

Ако издиримъ навикновеніята на художества-та, които най-много изыскватъ съединено-то дѣйствие на тѣлесны-тъ и умственны-тъ ни силы, ще намѣримъ че пѣкои отъ тѣхъ, както четеніе-то и писуваніе-то, ся употрѣбаватъ въ общъ-тъ потрѣбъ на чловѣци-тъ; но най-много сѣ срѣдства, чрѣзъ които ставамы способны за особни нѣкоіж службъ или работъ отъ коіжто да живѣемъ.

Явно е, че никое художество не може точно да ся научи безъ нѣкое практическо знаніе на правила-та му: нито трѣба да забравимъ ползъ-тъ коіжто дава на художинка наука-тана художество-то му; но само-то вліяніе на навикновеніе-то, здравото но постепенно-то слѣдствие на ка-тадневны старанія е, което побѣждава мѣчности-тъ на едни работъ и ѣ прави леснѣ и знайнѣ и вѣнчава подвизы-тъ на работника съ вынагышенъ успѣхъ.

Безъ общій-тъ тойзи законъ на естество-то и Промышленіе-то Божіе, разнообразны-тъ нужды на ополитичено-то общество никога не бы ся допълнявали. Свѣтъ-тъ бы ся лишавалъ отъ опытенъ земледѣлецъ, отъ хытръ машинистъ, отъ искусенъ корабникъ и ученъ хырургъ (джирахинъ). Не быхмы имали покрывы на кащы-тъ си, джамове на прозорцы-тъ си, кораби за търговіѣ-тъ си, рѣкодѣлія или шиты дрехы. Като липсаше това чловѣческый-тъ родъ заведнѣжъ щѣне да ся върне въ състояніе-то на дивы-тъ племена.

Ставало е често разглеждане, че че-

ско-то повтаряніе на едни работъ, не само ѣ прави по-леснѣ, но и ражда въ умъ-тъ нѣкаквъ наклонность за извършваніе-то на тѣзи работъ. Нѣкои гледатъ навикновенія-та въ художествата като че сѣ исхвърлены вѣнъ отъ общото правило на обыкновение-то; но много художества на живота ако и да сѣ трудны и заради особны причины могатъ по нѣкогы да станѣтъ несладостны, не можемъ съсъ всичко туй да приедемъ исхвърляніе-то като право.

Явно е, че чрѣзъ навикновеніето, старанія тѣлесны или умственны най-напрѣдъ досадителны и мѣчны, ставатъ не само лесны но и благоприятны, и че тутакси като усѣти нѣкой благоприятность-тъ, заведнажъ ся стбужда въ него и желаніе да ѣ придобые и така ся притеглямы полема лека къмъ работъ-тъ си.

Всякой знае, че това е истинно въ красны-тъ художества; но и въ просты-тъ и трудны-тъ художества чловѣци-тъ които сѣ подчинени отъ Бога подъ тѣзи художества които ся вършатъ съ трудъ и потъ за да придобиватъ нуждытъ за живѣаніе, намѣрватъ, че работа-та имъ става благоприятна соразмѣрно съ навикновеніе-то имъ въ неіжъ.

СИЛА-ТА И НАМѢРЕНІЕ-ТО НА ЕВАНГЕЛИЕ-ТО.

*Не ся срамувамъ отъ Евангеліе-то
Христово защото е сила Божія
за спасеніе-то на всякого който
вѣрва., Рим. 1, 16.*

Досточудно е наистинѣ да гледа нѣкой, че Евангеліе-то, което значи добръ вѣсть, е най добра-та и най радостотворна-та вѣсть, която ся даде нѣкога на чловѣци-тъ, — вѣсть за добръ-тъ волѣж Божіѣж къмъ прѣстѣпникъ-тъ и погынѣлый-тъ чловѣкъ. Евангеліе-то съдържава исторіѣ-тъ на важны-тъ и достознамениты-тъ случаи които сѣ случили нѣкога въ свѣтъ-тъ, съдържава за въплѣтеніе-то на Сына Божій, за свято-то и чисто-то негово живѣаніе на земѣ-тъ, за удивителны-тъ неговы чудеса, за небесно-то му ученіе, за страсти-тъ и жестока-тъ му смъртъ, за въскръсеніе-то и възнесеніе-то му което обима най съвършенно-то и най прѣвъзходно-то съставленіе на правоученіе-то. Евангеліе-то показва бескрайны-тъ съвършенства Божіи, святыніѣ-тъ и правдинѣ-тъ

му, и най-много отъ всичко любовь-тъ му къмъ чловѣчскій-тъ родъ. То най-сетнѣ открыва намъ бѣдѣще-то наше състояніе въ вѣченъ животъ или въ вѣчнѣ смърть. Чудно е, казвамы и любопытно, защо това Евангеліе да е ставало на свѣтскы-тъ чловѣцы причина за срамъ? Но по злостастіе това нѣщо е така, а причини-тъ сж слѣдующи-тъ:

Чловѣци-тъ още и между онѣзи които ся казватъ Христіани срамуватъ ся да ся прѣпираатъ за Евангеліе-то, за истини-тъ за учения-та и заповѣди-тъ му; защото то ся противи явно на гордость-тъ и съставя и иска отъ послѣдователи-тъ си смиреніе и смиреномудріе, които гордѣливо-то сѣрдце на развращенный-тъ чловѣкъ не може да търпи, защото ся казва Евангеліе най-много на смиренны-тъ, на просты-тъ, на неучены-тъ чловѣцы, които го най-вече прииматъ, като богати-тъ, силни-тъ и учени-тъ го иматъ като глупость; защото ся противи на грѣхъ-тъ и изысква отъ всякого чловѣка отдѣленіе отъ свѣтъ-тъ, сирѣчь отъ лукавы-тъ пѣтища и дѣянія-та му, умъртвяваніе на страсти-тъ и чистотѣ сѣрдечнѣ, понеже чловѣци-тъ наредѣ обычатъ грѣхъ-тъ и живѣятъ въ грѣхъ; защото изыскува най-голъмѣ любовь и съвършенно посвященіе сѣрдечно и умно на Бога; но Павелъ ни говори тукъ, че Евангеліе-то Иисусъ Христово не му причинявало срамъ, защото е сила Божія за спасеніе на всякого кой-то вѣрва.

Спасеніе е велико-то намѣреніе на Евангеліе-то — нищо по-голъмо, нищо по-важно отъ спасеніе-то на чловѣчскѣ-тъ душѣ — безсмъртна-та душа трѣба да живѣе или въ състояніе на вѣчно благополучіе или въ състояніе на вѣчнѣ бѣдность — Евангеліе-то като прѣдставя намъ състояніе-то ни, показва ни и пѣть-тъ прѣзъ който можемъ да бѣдемъ простени, оправдани, усыновени и освятени, и слѣдъ смърть-тъ на тѣло-то да наслѣдимъ вѣченъ животъ.

Евангеліе-то обаче не причинява тѣзи чувства, нито доноси тѣзи слѣдствія въ сѣрдца-та и въ животъ-тъ на всички-тъ безъ изятіе чловѣцы, но само на онѣзи дѣто вѣрватъ въ него, сирѣчь онѣзъ щото прииматъ и слушатъ заповѣди-тъ му.

И сега, любезный читателю, въ кой отъ тѣзи два-та класа надлежишь ты? Отъ

онѣзи ли си които ся срамуватъ отъ Евангеліе-то Иисусъ Христово, или си отъ число-то на онѣзи които ся хвалятъ въ него? — Имашъ ли Евангеліе-то като за срамно нѣщо, или като силѣ Божіѣ за твоео спасеніе и за спасеніе-то на всякого който вѣрва въ него?

Ако си отъ първый-тъ класъ, съвѣтувамъ тя да прѣстанешъ да ся срамувашъ, и да вѣрвашъ та да живѣешъ както учи и заповѣдва Евангеліе-то; защото ще дойде день въ който собствено-то лице на Евангеліе-го, което ще ти бѣде сѣдія, ще ся засрами за тебе — не ще да тя припознае за свой пріятель макаръ че носишь име-то му, но ще тя прати въ вѣчно бѣдствіе.

Ако ли си отъ второй-тъ, не бѣди задоволенъ въ това, но подвизайся както Павелъ, на вѣрме и безъ вѣрме да прѣдумаешь и други да станѣтъ съучастници на твои-тъ радости и на твои-тъ надежды.

СТИХОТВОРЕНІЕ.

ВЪЗВАНІЕ НА ДУШѢ-ТѢ.

- 1 Душе моя, душе моя!
Стреси ся та ся събуди,
И вижъ че си загубила
Безбройны, скапы добрины.
- 2 Душе моя, душе моя!
Твои-ти златни часове,
Тѣхъ въ снѣ си ты погубила
И въ много гнусны грѣхове.
- 3 Душе моя, душе моя!
Стани, стани, сега стани,
Че вѣрмя-то преминува
Конѣцъ-тъ ти вѣчъ наближи.
- 4 Душе моя, душе моя!
Побѣрзай та ся спри отъ зло
И бодѣрствуй отъ сега
За вѣчно-то свое добро.
- 5 Душе моя, душе моя!
Прѣдъ Господа рѣши сега,
Че ты ще бѣдѣшь Негова
Прѣзъ тозъ животъ и до вѣка.
- 6 О, Боже мой, помилуй мя,
Бѣди Ты Спасъ и Царъ единъ
На бѣднѣ-тъ душѣ моиѣ,
Прѣзъ день и нощъ въ вѣкъ. Аминь.

Ив. А. Т.